

Portret partnerstwa Samorządów Ziemi Oleskiej

Raport diagnostyczny – wybór treści
kwiecień 2021 roku

Partnerstwo Samorządów Ziemi Oleskiej

W skład **partnerstwa Samorządów Ziemi Oleskiej (SZO)** wchodzi cztery gminy: Olesno, Gorzów Śląski, Radłów, Zębowice oraz powiat oleski. Partnerów łączą szczególne więzi wynikające z wieloletniej niesformalizowanej współpracy, kontaktów oraz wymiany wiedzy i doświadczeń. Potwierdzeniem woli pogłębienia współpracy dla wspólnego dobra mieszkańców obszaru partnerstwa był **list intencyjny podpisany przez partnerów we wrześniu 2020 roku.**

Powiązania terytorialne i funkcjonalne

Partnerzy są powiązani terytorialnie (bezpośrednie sąsiedztwo) i funkcjonalnie, w szczególności gospodarczo i administracyjnie. Tworzą wspólnie lokalny rynek pracy i usług. Bilans usług obszaru partnerstwa wskazuje na istotneciążenie gmin ku Olesnu, jak również – w przypadku gmin Zębowice i Gorzów Śląski – ku gminom sąsiednim. Widoczne są ukształtowane przez lata relacje dobrosąsiedzkie: mieszkańcy gminy Zębowice poszukują określonych usług w gminie Dobrodzień lub Ozimek (edukacja, praca, służba zdrowia, sport, gospodarka odpadami itp.) i nie mają takich powiązań z inną gminą sąsiadującą z partnerstwem – Prądką. Gmina Gorzów Śląski – odwrotnie. Znakomitą większość usług można kupić lub zrealizować nie wyjeżdżając poza obszar partnerstwa, ewentualnie w wielu przypadkach także w sąsiednich gminach. Wyjątek stanowią określone usługi edukacyjne (na poziomie średnim i wyższym), kulturalne (galerie, muzea, kina, teatry itp.) oraz częściowo także specjalistyczne usługi w zakresie ochrony zdrowia.

Główne bariery oraz problemy i deficyty rozwojowe obszaru partnerstwa

1. Depopulacja i starzenie się społeczeństwa
  2. Niski stopień dostępności komunikacyjnej
  3. Niezadowalająca jakość powietrza
  4. Niski stopień rozwoju gospodarczego
  5. Niedorozwój infrastruktury komunalnej
  6. Niska aktywność społeczna mieszkańców
-

Bariery rozwojowe – niekorzystne zmiany demograficzne

Zmiany demograficzne obniżają potencjał rozwojowy obszaru partnerstwa. Liczba mieszkańców obszaru partnerstwa systematycznie maleje, zmniejsza się grupa osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, a rośnie liczba ludności w wieku poprodukcyjnym. Powodują to przede wszystkim migracje, ale wpływ na spadek liczby ludności ma też ujemny przyrost naturalny.

Sytuacja demograficzna oddziałuje na wszystkie dziedziny życia społeczno-gospodarczego na obszarze partnerstwa. Zmiany następują dość powoli i choć z roku na rok są niewielkie, długofalowo powodują bardzo niekorzystne skutki w zakresie kapitału ludnościowego, społecznego oraz zasobów pracy. Następuje wzrost kosztów społecznych i obciążeń grupy aktywnej zawodowo.

Bariery rozwojowe – dostępność transportowa

Bardzo poważnym problemem jest **ograniczona dostępność transportowa** dużej części obszaru partnerstwa.

Obszar ten cechuje niski stopień skomunikowania z miastami i powiatami ościennymi środkami transportu publicznego (autobusem, koleją) – istnieje niewielka liczba regularnych połączeń zewnętrznych.

Transport publiczny od dawna nie dociera do wszystkich miejscowości, co spowodowało powstanie tzw. białych plam komunikacyjnych. Na obszarze partnerstwa znajduje się 21 miejscowości, które nie są obsługiwane przez komunikację zbiorową – najwięcej w gminie Gorzów Śląski.

Bariery rozwojowe – niska emisja

Bardzo poważnym problemem w okresie grzewczym jest **zanieczyszczenie powietrza**. Zagraża ono zdrowiu i życiu mieszkańców. Jest niezwykle uciążliwe: obniża jakość i komfort życia. Czyni spustoszenia w środowisku naturalnym i obniża atrakcyjność obszaru partnerstwa jako miejsca do zamieszkania, przyczyniając się do migracji mieszkańców na tereny bardziej czyste i przyjazne człowiekowi.

Lokalna gospodarka

Lokalna gospodarka opiera się obecnie w głównej mierze na rolnictwie, leśnictwie i usługach. Produkcja przemysłowa rozwija się głównie na terenach o najkorzystniejszych warunkach do inwestowania i prowadzenia działalności gospodarczej. Takie warunki stworzono na terenie Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Oleśnie. Poza kilkoma większymi zakładami wytwórczymi zlokalizowanymi w gminach Olesno i Gorzów Śląski, na pozostałych terenach brak jest dużych podmiotów gospodarczych – znaczących pracodawców. Na całym obszarze dominują mikroprzedsiębiorstwa i małe zakłady - najliczniej reprezentowane są branże: metalowa, spożywcza i meblarska.

Zarówno mieszkańcy jak i liderzy środowisk lokalnych podkreślają deficyt nowoczesnych miejsc pracy, konieczność pobudzania i rozwijania przedsiębiorczości lokalnej, zwiększenia zainteresowania inwestorów lokowaniem kapitału i tworzeniem miejsc pracy na tym obszarze.

Lokalny rynek pracy

Obserwowany jest intensywny, wielokierunkowy przepływ osób związany z zatrudnieniem. Olesno jest miastem o najbardziej chłonnym **rynku pracy** na obszarze partnerstwa. Problemy ze znalezieniem pracy na miejscu mają mieszkańcy pozostałych gmin: Gorzów Śląski, Radłów i Zębowice. Większość czynnych zawodowo mieszkańców gmin Gorzów Śląski i Zębowice wyjeżdża do pracy – część podejmuje pracę w gminie Olesno, a część znajduje zatrudnienie w gminach sąsiednich: Praszcze, Dobrodzieniu i Kluczborku. Lokalny rynek pracy obszaru partnerstwa nie jest rynkiem konkurencyjnym. Potwierdzają to wyniki badania mieszkańców: 85,5% uznało rynek pracy i oferty pracy za słabą stronę swojej gminy. Niemal 80% uważa, że istotnym deficytem jest wysokość zarobków i płac. Perspektywa lepszej oferty i wyższych wynagrodzeń stanowi bardzo istotny czynnik, który skłania młodych ludzi do opuszczenia gminy, w której zamieszkują.

Przychody mieszkańców

O niskiej zamożności większej części mieszkańców obszaru partnerstwa świadczy fakt, iż we wszystkich gminach największą grupę stanowią osoby, których przychody nie przekraczają płacy minimalnej 2250 zł (dane za 2019 r.). Jest też znacząca grupa osób, których przychody średnio wahają się pomiędzy 2250 a 4500 zł. Najmniej liczebną grupę stanowią osoby, których średnie przychody przekroczyły dwukrotność (i odpowiednio czterokrotność) płacy minimalnej tj. 4500 zł.

Widoczny jest duży dystans, który dzieli gminy partnerstwa od gmin sąsiednich i ośrodka wojewódzkiego, gdzie mieszkańcy osiągają znacząco wyższe przychody.

Wysokiej jakości, dobrze płatne miejsca pracy w krajach UE, zwłaszcza za zachodnią granicą, nieustająco zachęcają do emigracji zarobkowej.

Bariery rozwojowe – infrastruktura komunalna

1. **Gospodarka ściekami** nie spełnia współczesnych kryteriów i oczekiwań mieszkańców. System zagospodarowania nieczystości ciekłych, w którym znaczącą rolę odgrywa nadal gromadzenie ich w zbiornikach bezodpływowych, stanowi także poważne zagrożenie dla środowiska naturalnego, które postrzegane jest jako jeden z najważniejszych walorów, zasobów i potencjałów obszaru partnerstwa
  2. Ograniczona **dostępność cyfrowa** i wykluczenie cyfrowe części mieszkańców
-

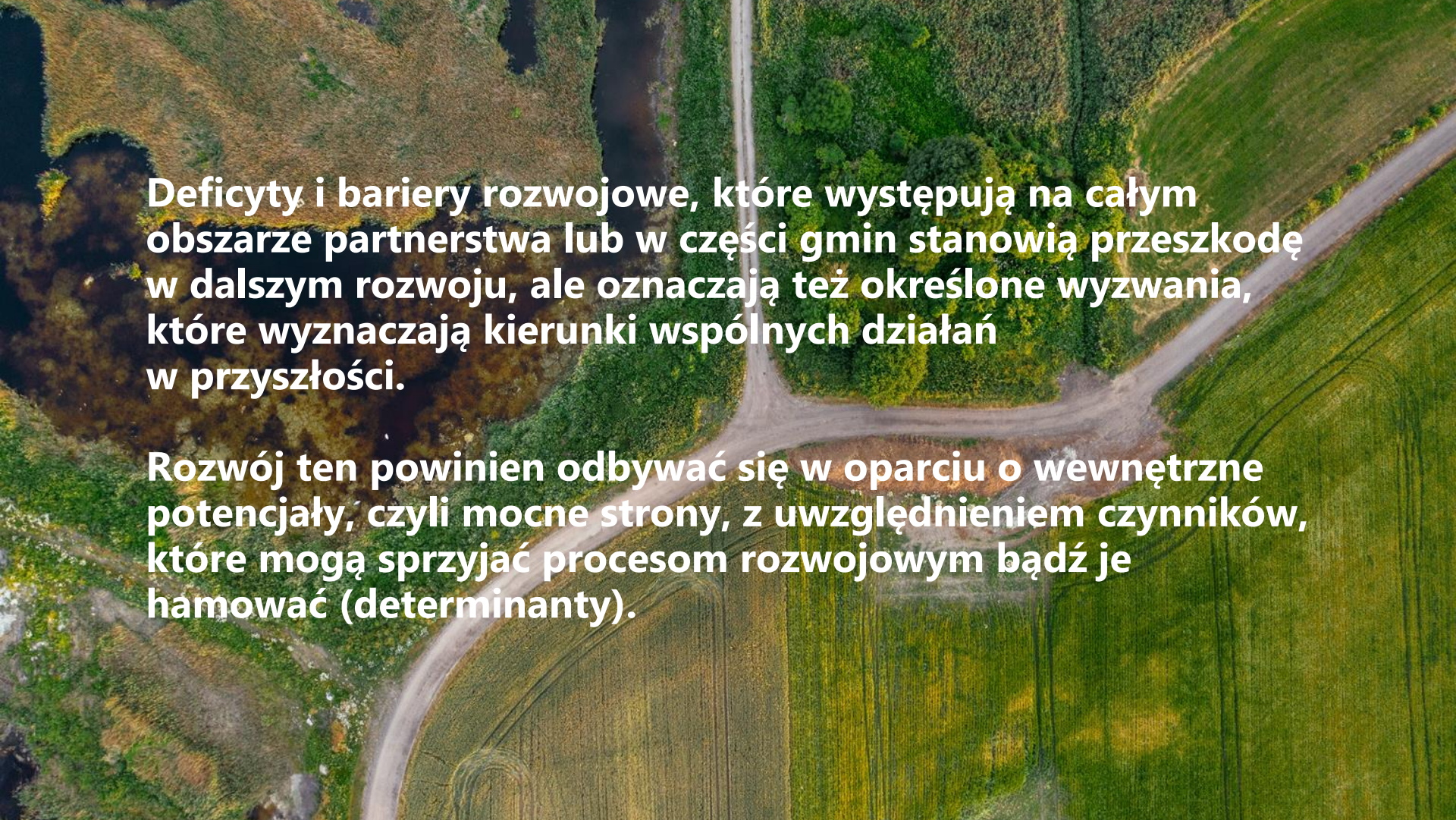
Główny problem

Diagnoza wykazała, iż wskazane problemy i deficyty rozwojowe wpływają na obniżenie atrakcyjności i konkurencyjności obszaru partnerstwa.

Powodują one migrację mieszkańców do miejsc, które oferują miejsca pracy wysokiej jakości i lepsze warunki życia.

Za główny problem obszaru partnerstwa należy zatem uznać obniżenie jego atrakcyjności i konkurencyjności oraz niezadowalającą jakość życia - zwłaszcza w relacji do innych konkurencyjnych obszarów na terenie kraju.

An aerial photograph of a rural landscape. A dirt road or path intersects a paved road. To the left, a stream flows through a wooded area. The surrounding land is divided into green agricultural fields. The text is overlaid on the left side of the image.

Deficyty i bariery rozwojowe, które występują na całym obszarze partnerstwa lub w części gmin stanowią przeszkodę w dalszym rozwoju, ale oznaczają też określone wyzwania, które wyznaczają kierunki wspólnych działań w przyszłości.

Rozwój ten powinien odbywać się w oparciu o wewnętrzne potencjały, czyli mocne strony, z uwzględnieniem czynników, które mogą sprzyjać procesom rozwojowym bądź je hamować (determinanty).

Najważniejsze potencjały – mocne strony obszaru partnerstwa SZO

Ludzie, ich wiedza, kompetencje i umiejętności

Środowisko naturalne

Lokalne firmy

Lokalne stowarzyszenia i organizacje mieszkańców

Infrastruktura: drogowa, społeczna, kulturalna, do uprawiania sportu i rekreacji itp.

Instytucje

Dziedzictwo kulturowe, tradycje i symbole

Historia i wydarzenia historyczne

Poczucie tożsamości

Niewykorzystane obiekty i przestrzenie

Główne determinanty rozwoju

Zmiany demograficzne

Zatrzymanie odpływu mieszkańców, pozyskanie nowych

Poprawa jakości życia

Edukacja

Rozwój usług

Nowoczesne, dobrze płatne miejsca pracy

Poprawa dostępności komunikacyjnej

Poprawa dostępności cyfrowej

Lepsza dostępność mieszkań

Dostępność wykształconych, przygotowanych kadr pracowniczych

Korzystny klimat dla przedsiębiorczości

Jakość środowiska naturalnego

Współpraca i zaangażowanie

Integracja

Rozwój potencjału administracyjnego

Stabilność i bezpieczeństwo

Lepsza sytuacja finansowa samorządów

Kluczowe wyzwania i obszary wspólnych działań

Transport, komunikacja		Środowisko ograniczenie niskiej emisji, adaptacja do zmian klimatu	Przedsiębiorczość	Infrastruktura komunalna	Zdrowie, rekreacja	Wykorzystanie unikalnych walorów obszaru partnerstwa	Mieszkalnictwo					
								Poprawa dostępności komunikacyjnej	Budowa dróg rowerowych	Rozwój elektro-mobilności	Adaptacja do zmian klimatu	Ograniczenie niskiej emisji – rozwiązania antysmogowe

An aerial photograph of a rural landscape. The scene is dominated by vibrant green agricultural fields, likely corn, with visible rows and furrows. A light-colored gravel or dirt road winds through the fields, curving from the bottom left towards the top right. In the upper left quadrant, there is a dense area of trees and shrubs, some with yellow and orange foliage, suggesting an autumn setting. The overall lighting is bright, creating high contrast between the green fields and the darker wooded areas.

Przygotowany raport diagnostyczny obszaru partnerstwa Samorządów Ziemi Oleskiej będzie podstawą do przygotowania strategii terytorialnej określającej cele i konkretne projekty rozwojowe.

Pełna wersja raportu znajduje się na stronie internetowej gminy..

Zapraszamy do dyskusji!